

Raisi v Pekingu: Strategické plány mezi Íránem a Čínou jedou na plný plyn

infokuryr.cz/n/2023/02/20/raisi-v-pekingu-strategicke-plany-mezi-iranem-a-cinou-jedou-na-plny-plyn

kuryr

20. února 2023

Raisiho návštěva Pekingu, první návštěva íránského prezidenta za posledních 20 let, je výrazem velkého „obratu Teheránu na Východ“ a uznáním Číny, že Írán hraje v jejích plánech BRI klíčovou roli.

Návštěva íránského prezidenta Ebrahíma Raísího v Pekingu a jeho osobní setkání s protějškem Si Ťin-pchingem je přelomová ve více ohledech.

Raisi, první íránský prezident, který oficiálně navštívil Čínu po 20 letech, vedl politickou a ekonomickou delegaci na nejvyšší úrovni, v níž byli nový guvernér centrální banky a ministři hospodářství, ropného průmyslu, zahraničních věcí a obchodu.

To, že Raisi a Si společně dohlíželi na podpis 20 dvoustranných dohod o spolupráci, od zemědělství, obchodu, cestovního ruchu a ochrany životního prostředí až po zdravotnictví, pomoc při katastrofách, kulturu a sport, není ani tím hlavním, co si odnesli.

Slavnostní zpečetění komplexního strategického partnerství mezi Íránem a Čínou, k němuž došlo tento týden, představuje klíčový vývoj v oblasti multipolarity: dvě panovnické země – obě spojené strategickým partnerstvím s Ruskem – vtiskují domácímu publiku a také globálnímu Jihu svou vizi spravedlivějšího, férovějšího a udržitelnějšího 21. století, které zcela pomíjí západní diktát.

Peking a Teherán poprvé navázaly komplexní strategické partnerství, když Si navštívil Írán v roce 2016 – pouhý rok po podpisu Společného komplexního akčního plánu (JCPOA) neboli íránské jaderné dohody.

V roce 2021 Peking a Teherán podepsaly dohodu o 25leté spolupráci, která přetavila komplexní partnerství do praktického hospodářského a kulturního rozvoje v několika oblastech, zejména v energetice, obchodu a infrastruktuře. Do té doby byl nejen Írán (po desetiletí), ale i Čína terčem jednostranných sankcí USA.

Zde je poměrně nezávislá analýza problémů a vyhlídek 25leté dohody. A zde je poučný pohled ze sousedního Pákistánu, který je rovněž strategickým partnerem Číny.

Írán: musí vše modernizovat

Peking a Teherán již aktivně spolupracují na výstavbě vybraných tratí teheránského metra, vysokorychlostní železnice Teherán-Isfahán a samozřejmě na společných energetických projektech. Čínský technologický gigant Huawei má Teheránu pomoci vybudovat rámec pro telekomunikační síť 5G.

Raisi a Xi předvídatelně zdůraznili zvýšenou společnou koordinaci v OSN a Šanghajské organizaci pro spolupráci (SCO), jejímž je Írán nejnovějším členem, a také novou iniciativu Belt and Road Initiative (BRI).

Ačkoli to nebylo výslovně zmíněno, v pozadí všech těchto iniciativ je de-dolarizace obchodu – v rámci ŠOS, ale také multipolární skupiny států BRICS. Írán se má stát jedním z nových členů BRICS+, což je obrovský krok, o němž se rozhodne na jejich nadcházejícím summitu v Jihoafrické republice v srpnu příštího roku.

V Teheránu se odhaduje, že roční obchod mezi Íránem a Čínou může ve střednědobém horizontu dosáhnout více než 70 miliard dolarů, což bude trojnásobek současných hodnot.

Pokud jde o budování infrastruktury, je Írán klíčovým partnerem BRI. Geostrategie je samozřejmě těžko srovnatelná: 2 250 km pobřeží zahrnující Perský záliv, Hormuzský průliv, Ománské moře a Kaspické moře – a obrovské pozemní hranice s Irákem, Tureckem, Arménií, Ázerbájdžánem, Turkmenistánem, Afghánistánem a Pákistánem. Každý čínský think tank vidí, jak je Írán nenahraditelný nejen z hlediska pozemních koridorů BRI, ale také námořní Hedvábné stezky.

Přístav Čabahár může být hlavní íránsko-indickou záležitostí, neboť je součástí Mezinárodního severojižního dopravního koridoru (INSTC) – a je tak přímo spojen s indickou vizí Hedvábné stezky, která se táhne až do Střední Asie.

Čínští přístavní developeri však mají jiné nápady, zaměřené na alternativní přístavy v Perském zálivu a Kaspickém moři. To posílí lodní spojení se Střední Asií (Turkmenistán a Kazachstán), Ruskem a Kavkazem (Ázerbájdžán).

A to dává smysl, když se rozvoj přístavních terminálů spojí s modernizací íránských železnic – až po vysokorychlostní železnici.

Ještě revolučnějším vývojem by bylo, kdyby Čína koordinovala propojení íránského koridoru BRI s již probíhajícím 3 200 km dlouhým čínsko-pákistánským hospodářským koridorem (CPEC) z Kašgaru v Sin-ťiangu do přístavu Gwadar v Indickém oceánu.

To se zdálo naprosto reálné, když byl pákistánský premiér Imran Chán ještě u moci, než byl svržen státním převratem. Klíčem k celému podniku je vybudování velmi potřebné infrastruktury v Balúčistánu, a to na obou stranách hranice. Na pákistánské straně by to do značné míry pomohlo rozbít CIA živené „povstalce“ typu Balúčistánské osvobozené armády, zbavit se nezaměstnanosti a dát ekonomickému rozvoji hlavní slovo obchodu.

Do rovnice samozřejmě vstupuje Afghánistán – v podobě čínsko-afghánsko-iránského koridoru spojeného s CPEC. Od září 2021 Peking podrobně vysvětluje Tálibánu, jak může profitovat z infrastrukturního koridoru – doplněného železnicí, dálnicí a plynovodem – ze Sin-ťiang, přes Wachánský koridor ve východním Afghánistánu, přes Hindúkuš až do Íránu.

Jádro multipolarity

Írán má ideální předpoklady pro rozmach vysokorychlostní nákladní železnice, kterou pohání Čína a která spojuje Írán s většinou zemí střední Asie (Kazachstán, Turkmenistán, Tádžikistán, Kyrgyzstán).

To v praxi znamená skvělé spojení s významným logistickým uskupením: zvláštní ekonomickou zónou (SEZ) Chorgos, která se nachází pouhých 330 km od Almaty na kazašsko-čínské hranici a jen čtyři hodiny cesty od Urumči, hlavního města Sin-ťiang.

Pokud by se to Číně podařilo, byl by to jakýsi svatý grál BRI, který by propojil Čínu a Írán přes Kazachstán, Turkmenistán, Afghánistán a Pákistán. Nic menšího než několik koridorů v jednom.

To vše se chystá v době, kdy islámská revoluce v Íránu slaví 44. výročí.

To, co se geopoliticky děje již nyní a co Čína plně uznává, by se dalo definovat jako úplné odmítnutí absurdity: kolektivního zacházení Západu s Íránem jako s vyvrhelem nebo v nejlepším případě s podrobenou nekolonií.

S tím, jak se konečně zkonsolidovaly různé proudy odporu zakotvené v islámské revoluci, se zdá, že historie konečně posouvá Írán jako jeden z klíčových pólů nejsložitějšího procesu, který probíhá v 21. století: V tomto případě se jedná o integraci Eurasie.

44 let po islámské revoluci má Írán strategické partnerství se třemi největšími zeměmi BRICS: Čína, Rusko a Indie.

Írán se pravděpodobně stane jedním z prvních nových členů BRICS+, je prvním západoasijským státem, který se stal plnoprávným členem ŠOS, a uzavírá dohodu o volném obchodu s Euroasijskou hospodářskou unií (EAEU).

Írán je vedle Ruska a Indie hlavním strategickým partnerem BRI, kterou vede Čína, i INSTC.

Vzhledem k tomu, že dohoda JCPOA je téměř mrtvá a všechny západní „sliby“ leží v prachu, Teherán zrychluje svůj obrat zpět na Východ.

To, co Raisi a Si zpečetili v Pekingu, je předzvěstí čínské převahy v celé západní Asii – v Pekingu to vnímají jako přirozený důsledek uznání a respektování íránského centrálního postavení v regionu.

Íránská strategie „Pohled na Východ“ nemůže být s BRI slučitelnější, protože řada projektů BRI urychlí hospodářský rozvoj Íránu a upevní jeho nepřehlédnutelnou roli, pokud jde o obchodní koridory a dodavatele energie.

V 80. letech se Teherán řídil strategií „ani Východ, ani Západ“ – věrný zásadám islámské revoluce. Ta se nyní pragmaticky vyvinula v „pohled na Východ“. Teherán se sice v dobré víře snažil o „pohled na Západ“, ale to, co vláda USA provedla s JCPOA – od jejího zavraždění přes „maximální nátlak“ až po její přerušenu resuscitaci – bylo docela historickou lekcí.

To, co Raisi a Si právě předvedli v Pekingu, je suverénní cesta vpřed. Tři vůdci euroasijské integrace – Čína, Rusko a Írán – jsou rychle na cestě k upevnění jádra multipolarity.

Pepe Escobar

[Raisi in Beijing: Iran-China strategic plans go full throttle](#) vyšel 17.2.2023 na [thecradle.co](#). Překlad Zvědavec.

Převzato [Zvedavec.org](#)

PRO

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST

Sdílet: